

**Vesna Pleša-Bosnar
Hrvoje Sertić
Goran Ribičić**

STAVOVI STUDENATA I STUDENTICA VISOKE POLICIJSKE ŠKOLE PREMA BORILAČKIM SPORTOVIMA

UVOD

U čovjekovom životnom okruženju gotovo svaki predmet, pojava ili problem mogu postati predmetom stava. Upravo iz njihove prisutnosti u gotovo svim aspektima društvenog života proizlazi i njihova popularnost. Zato su stavovi kao psihološka kategorija i zbog svoje teoretske i praktične važnosti često predmet istraživanja socijalne psihologije odnosno psihologije sporta.

Važnost stavova proizlazi i iz toga što se mogu relativno lako mjeriti, a mjerenjem stavova dolazimo do motiva koji su najvažniji za razumijevanje ljudskih postupaka odnosno za objašnjavanje i predviđanje ponašanja.

Profesorima kineziologije stavovi učenika ili studenata prema tjelesnom vježbanju zanimljivi su, ne samo zbog toga što su bitan motivacijski faktor za uspješnost odgojno-obrazovnog procesa, već i zbog povratnih informacija kako o njihovoj stručnosti tako i o odabranim sadržajima i metodama rada. (Redžić, 1992).

Za studente i studentice Visoke policijske škole, s obzirom na izbor budućeg zanimanja za koje su znanja borilačkih vještina od visokih vrijednosti, može se pretpostaviti da imaju, u odnosu na studente nekih drugih fakulteta pozitivniji opći stav prema borilačkim sportovima.

Naime, borilački sportovi dio su redovite izobrazbe hrvatske policije te bi negiranje i neprihvatanje borilačkih sportova dovelo u pitanje profesionalno obavljanje policijskog posla. Cilj je stoga, ovim istraživanjem utvrditi da li se studenti Visoke policijske škole, kao specifična populacija, razlikuju u stavovima prema borilačkim sportovima obzirom na spol. Poznavanje stavova studenata prema borilačkim vještinama odnosno intenziteta i smjera stavova, od posebne su važnosti za profesore kineziologije na Visokoj policijskoj školi zbog mogućnosti detektiranja eventualnih predrasuda i utjecaja na oblikovanje stavova studenata i studentica prema borilačkim sportovima kroz nastavni proces.

METODE RADA

Uzorak u ovom istraživanju čini 56 studentica i 85 studenata redovno upisanih u prvu godinu Visoke policijske škole.

Za procjenu stavova prema borilačkim sportovima korišten je upitnik s dvadeset tvrdnji (Prot, Bosnar, Sertić 1996), stupnjevanih Likertovom skalom od 5 stupnjeva od ekstremno negativnog do ekstremno pozitivnog stava. Ponuđenih pet kategorija intenziteta određeno je na slijedeći način: potpuno točno – 5, djelomično točno – 4, nisam siguran –3, djelomično netočno – 2, potpuno netočno – 1. Skala je zadovoljavajućih metrijskih karakteristika i primjenjivana je do sad u istraživanjima na različitim populacijama. (Prot i sur.,1998; Logarušić, 2000)

Razlike u stavovima između studenata i studentica utvrđene su metodom kanoničke diskriminativne analize. U obradi je korišten programski paket SPSS.

REZULTATI I DISKUSIJA

Tablica 1. Test značajnosti kanoničke diskriminacije pomoću Wilksove lambde ($W\lambda$), svojstvena vrijednost diskriminacijske funkcije (A), koeficijent kanoničke korelacije (Rc), Hi-kvadrat test (χ^2), stupnjevi slobode (df) i razina značajnosti diskriminacijske funkcije (p).

	A	Rc	$W\lambda$	χ^2	df	p
1	,295	,478	,772	33,388	20	,031

Tablica 2. Centroidi grupa na diskriminacijskoj funkciji

Centroids	Function
1,00	,665
2,00	-,438

Tablica 3. Standardizirani koeficijenti i struktura diskriminacijske funkcije u prostoru stavova

		standardizirani koeficijenti disk.funkcije	koeficijenti strukture disk.funkcije
1	Ne bih se bavio boril. spotom i kad bi to bio jedini sport	-,051	,068
2	Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se tuku	-,095	,144
3	Mrzim boks	,319	,339
4	Veliki je užitak vlastitom snagom savladati protivnika	,031	,274
5	Boril.sp. nisu ništa opasniji od drugih	,461	,407
6	Bor. sp. bi trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje...	-,172	,036
7	Karataši su bolesno ambiciozni	,074	,098
8	Volim gledati dobre borbe iz različitih bor. sport.	-,058	-,122
9	Iz Olimpijade bi trebalo izbaciti bor. sportove	,366	,270
10	Borilački sportovi su sirovi i dosadni	,546	,358
11	Svom djetetu nikad neću dopustiti da se bavi bor.sportom	-,573	-,219
12	Sanjam o tome da postanem netko u bor. sp.	-,089	-,036
13	Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom	,292	,254
14	U borbi se izrađuju pravi karakteri	,289	,167
15	Kad ne bi bilo bor. sport. civilizacija ne bi bila potpuna	-,183	-,049
16	Bor. sp. me ne privlače zbog mogućnosti ozljeđivanja drugih osoba	-,086	-,075
17	Samo divlji čovjek izabire borilački sport	-,164	-,054
18	Borbenost je plemenita osobina ljudske vrste	,039	-,158
19	Ničim nije moguće opravdati divljaštvo iz bor. sportova	,354	,287
20	Na TV bi trebalo biti više borilačkih sportova	-,185	-,263

Rezultati analize podataka na temelju Bartlettovog testa značajnosti, jedinog karakterističnog korijena diskriminativne matrice odnosno Hi-kvadrat za taj korijen (33,38), uz 20 stupnjeva slobode pokazuju statističku značajnost kanoničke diskriminacije na razini pouzdanosti $p < 0,05$. (tablica 1). Iz tablice 3, u kojoj su navedeni diskriminacijski koeficijenti i relativni doprinosi svake varijable diskriminativnoj varijabli, vidljivo je da varijable, čiji standardizirani koeficijenti poprimaju najveće vrijednosti u većini slučajeva pokazuju i najveći stupanj povezanosti sa diskriminacijskom funkcijom. Najveće vrijednosti koeficijenata korelacije s diskriminacijskom funkcijom, poredane hijerarhijskim nizom, ostvarile su varijable: 5 (borilački sportovi nisu ništa opasniji od drugih sportova), 10 (borilački sportovi su sirovi i dosadni), 3 (mrzim boks), 19 (ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima), 9 (iz Olimpijade bi trebalo izbaciti borilačke sportove i 13 (lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom). Budući da se nalaze na pozitivnom polu diskriminacijske funkcije svojstvene su

studenticama. U određivanju diskriminacijske funkcije sudjeluju i varijable 20 (na TV bi trebalo biti više borilačkih sportova) i 11 (svom djetetu nikad neću dopustiti da se bavi borilačkim sportom), a čiji su koeficijenti korelacije negativnog predznaka i stoga svojstvene studentima.

Razlike između skupina u primijenjenom sistemu varijabli, promatrane zasebno, bez obzira na sustav preostalih testirane su analizom varijance. Izračunate su aritmetičke sredine skupina za svaku varijablu, t-test i vjerojatnost da između aritmetičkih sredina grupa nema razlike, dobivena uz 1 i 139 stupnjeva slobode. (zbog određenosti veličine rada, tablica nije prikazana ali na zahtjev može biti dana na uvid). Statistički značajne razlike pokazale su se u četiri varijable (3, 5, 10 i 20) koje su se pokazale značajne i u okviru čitavog diskriminativnog sustava.

Rezultati ovog istraživanja potvrđuju da je boks, kao predstavnik borilačkih sportova u kojemu su česte i lake i teške ozljede, ipak popularniji među osobama muškog spola. Međutim, većina studentica doživljava i druge sportove jednako opasnim kao i borilačke za razliku od studenata koji su, glede te tvrdnje nešto suzdržaniji. Vjerojatno se radi o većoj sklonosti odnosno težnjama osoba muškog spola da kroz igru i različita fizička iskustva opasnog karaktera zadovoljavaju svoje potrebe za uzbuđenjem i rizikom, što su uostalom potvrdila neka dosadašnja istraživanja (Pleša-Bosnar, Ljubin, 2001), a da tek neposredni kontakt i borbu doživljavaju kao svjesno preuzimanje rizika odnosno opasnosti. Također bi se moglo pretpostaviti da su studentice, kako zbog svoje nedostatne sportske angažiranosti (prema osobnim spoznajama autora) tako i zbog svoje krhkije građe, više sklonije povredama te percipiraju opasnost u većini sportskih aktivnosti.

Budući da ih doživljavaju kao nešto dosadnije u odnosu na svoje kolege, studentice pokazuju i manje interesa za boljom pokrivenošću borilačkih sportova na najpopularnijem mediju - televiziji.

ZAKLJUČAK

Na uzorku od 56 studentica i 85 studenata prve godine Visoke policijske škole procijenjeni su stavovi prema borilačkim sportovima. Diskriminativnom analizom utvrđene se statistički značajne razlike u stavovima studenata i studentica na nešto nižoj razini pouzdanosti ($p=0,03$). Općenito gledajući, i studenti i studentice pokazuju sklonost borilačkim sportovima te se slažu s tvrdnjama koje promiču borilačke sportove u pozitivnom smislu odnosno ne slažu s tvrdnjama koje se negativno izražavaju o borilačkim sportovima. S obzirom na vrijednosti koeficijenata korelacije s diskriminacijskom funkcijom i značajnosti razlika aritmetičkih sredina u pojedinačnim varijablama može se zaključiti da se varijable koje nose najveću odgovornost za diskriminaciju skupina odnose na osjećaj opasnosti u borilačkim sportovima, zanimljivost i medijsku pokrivenost borilačkih sportova te vrednovanje boksa kao predstavnika borilačkih sportova.

LITERATURA

1. Bosnar, K., Sertić, H., Prot, F. (1996). Konstrukcija skale za procjenu stava o borilačkim sportovima. Društveni status tjelesne i zdravstvene kulture, sporta i sportske rekreacije. Zbornik radova V ljetne škole PFKRH Zagreb, str.73-77.
2. Logarušić, S.(2000). Stav prema borilačkim sportovima djelatnika Hrvatske vojske. Diplomski rad. Fakultet za fizičku kulturu. Zagreb

3. Prot, F., Bosnar, K., Sertić, H.(1998). Procjena stava prema boričkim sportovima. Zbornik radova VI ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske. Rovinj, str. 128-130
4. Pleša-Bosnar, V., Ljubić T.(2001). Stavovi studenata i studentica Visoke policijske škole prema tjelesnom vježbanju. (neobjavljeni rad)
5. Redžić, A. (1992). Mišljenja studenata o nastavi tjelesne i zdravstvene kulture. Kineziologija, 24(1-2), 56-58